

σκέψεις και αρνήσεις σε καιρούς “πανδημίας”

άνοιξη-καλοκαίρι 2020

Περιεχόμενα

Η σύντομη (κρατική) άνοιξη του 2020	5
Πώς το πρωτο-καταλάβαμε	6
Καπιταλισμός, υπερσυσσώρευση κεφαλαίου και διακρατικοί ανταγωνισμοί	7
Δημόσια Τάξη και κρατική «προστασία»	13
Επιστήμη, η νέα θρησκεία	18
Περί τηλεργασίας και τεχνολογικής επιτήρησης	21
Δεν υπάρχουν εξάρσεις και υφέσεις στην έμφυλη βία	25
Κοινωνική αντίδραση	27
Να βάλουμε σε (μόνιμη) καραντίνα τους εξουσιαστές	29

**ΠΟΓΚΡΟΜ ΔΟΛΟΦΟΝΙΕΣ ΦΑΣΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ,
ΑΝΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ
ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ**

Η σύντομη (κρατική) άνοιξη του 2020

Ζούμε σε μια εποχή όπου η κανονικότητα περιλαμβάνει τα εξής δεδομένα: Απαγόρευση κυκλοφορίας στους δρόμους (εξαιρούνται έξι «βασικές ανάγκες»), μαζικές απολύσεις εργατ(ρι)-ών(1) σε διάφορους εργασιακούς τομείς, κατακλυσμός του δημόσιου χώρου από μπάτσους, δολοφονίες μεταναστών(2) από τον ελληνικό στρατό και τους φασίστες που τον περιτριγυρίζουν στα σύνορα, με τη λίστα διαρκώς να ανανεώνεται και να μην έχει τελειωμό.

Όλα τα παραπάνω νομιμοποιούνται γρήγορα από τους «εθνικούς σωτήρες» ως το νέο κοινωνικό συμβόλαιο που πρέπει όλοι να μπούμε υπεύθυνα, προκειμένου να την περάσουμε αλώβητοι από την εμφάνιση μιας ιογενούς ασθένειας που εξελίσσεται και σκορπάει παντού το θάνατο, δημιουργώντας μια συνθήκη πανδημίας. Αυτό θα επιτευχθεί μόνο αν είμαστε εθνικά ενωμένοι και κοινωνικά πειθαρχημένοι. Το χειρότερο όλων όμως είναι ότι τα παραπάνω, όχι μόνο υπάρχουν, αλλά επιβάλλονται με τους πιο δημοκρατικούς όρους που έχουμε δει μέχρι στιγμής. Σε αυτή την τόσο καλά ενορχηστρωμένη πραγματικότητα, μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας επέλεξε να συστρατευθεί, υπακούοντας ευλαβικά τις κρατικές επιταγές. Η παρούσα μπροσούρα δεν καλείται να δώσει την απόλυτη αλήθεια που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση, αλλά να παρουσιάσει τη δικιά μας ανάλυση για το πώς βιώσαμε συλλογικά το προηγούμενο διάστημα μέσω του τρόπου με τον οποίο η συνέλευση μας συνηθίζει να διαγιγνώσκει την επικαιρότητα.

(1)Περίπου ένα εκατομμύριο εργαζόμενοι βρέθηκαν χωρίς δουλειά στο δίμηνο της καραντίνας.

(2)«από 2 Μαρτίου 2020 και καθ' όλη τη διάρκεια του 24ώρου, θα εκτελούνται βολές με πραγματικά πυρά από ελαφρύ και βαρύ οπλισμό ευθυτενούς τροχιάς, σε θαλάσσιες περιοχές ανατολικά των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, από τη νήσο Σαμοθράκη μέχρι Μεγίσθη», όπως ανακοινώθηκε από την Ανώτατη Στρατιωτική Διοίκηση Εσωτερικού και Νήσων (ΑΣΔΕΝ)». <https://www.cnn.gr/news/ellada/story/209607/askiseis-me-pragmatika-pyra-se-evro-kai-aigaio>

Πώς το πρωτο-καταλάβαμε

Τόσο πριν την εμφάνιση της νέας κοινωνικής συνθήκης περί πανδημίας, όσο και κατά τη διάρκεια αυτής, επιλέγαμε να αμφισβητούμε την κρατική αφήγηση και να αρνούμαστε να την υιοθετήσουμε, αντιλαμβανόμενοι/ες πως πρόκειται για ένα «παιχνίδι» με στόχο την υποτίμηση της εργατικής τάξης και των καταπιεσμένων. Ως συλλογικότητα που δραστηριοποιείται στον αντί-εξουσιαστικό χώρο αποτελεί βασικό μας διακύβευμα να μιλάμε και να δρούμε σε καιρούς που κανείς δεν το κάνει, ενώ είναι ευθύνη μας να αποτελούμε το ριζοσπαστικό κομμάτι όσων εκφράζονται δημόσια. Δεν συμβιβαζόμαστε με ένα δημόσιο λόγο που μονοπωλείται από ΜΜΕ και θεσμικούς μηχανισμούς (πολιτική προστασία, επιστήμονες, ακαδημαϊκούς, ΕΟΔΥ).

Παρ' όλα αυτά, ζούμε και δραστηριοποιούμαστε στο περιβάλλον όπου ο κρατικός λόγος εμφανίζεται ισοπεδωτικός προς κάθε αντίθετη φωνή. Επόμενο είναι να αδυνατούμε να κατέχουμε έναν «χρυσό οδηγό αντιμετώπισης κρατικών επιθέσεων» και έναν μπούσουλα απαντήσεων στα κατά καιρούς κρατικά ερωτήματα. Τα καίρια ζητήματα που αναδύθηκαν την περίοδο της “υγειονομικής κρίσης” μας τοποθέτησαν σε μια θέση προβληματισμού και εσωτερικής καταβύθισης, τόσο στην πολιτική μας θέση όσο και στη συσχέτιση της με την ιδιωτική μας ζωή εκτός πολιτικών διαδικασιών. Οι απαντήσεις δεν ήρθαν αυτόματα καθώς η ριζοσπαστικοποίηση και η πολιτική μας ταυτότητα δεν εγγυώνται εκ των προτέρων μια ολοκληρωμένη κατανόηση της πραγματικότητας.

Εκκινώντας από την ιδέα ότι προκειμένου να αντιληφθούμε την υπάρχουσα κατάσταση, πρέπει να βρισκόμαστε και να συζητάμε, αναζητήσαμε τρόπους για να συνεχίσουμε τη συλλογικοποίηση μας και την αποδόμηση της κατάστασης. Σημαίνοντα ρόλο σ' αυτή τη διαδικασία έπαιξε και ο δημόσιος λόγος συντροφικών συνελεύσεων (κείμενα, μπροσούρες, δημοσιεύσεις) που είτε είχε δημοσιευθεί στο παρελθόν είτε δημοσιευόταν κατά τη διάρκεια της συνθήκης covid-19, στα οποία καταφεύγαμε συχνά προκειμένου να διανθίσουμε τα εργαλεία μας και να ισχυροποιήσουμε τις

αναλύσεις μας. Την ίδια στιγμή με χαρά εντοπίσαμε ότι κοινότητες υποκειμένων που βάλλονται εξίσου με τη νέα συνθήκη, δεν συντάχθηκαν με τις επιταγές των ειδικών και συνέχισαν να κάνουν ό,τι έκαναν και πριν. Να βρίσκονται δηλαδή και να δημιουργούν σχέσεις, επικοινωνώντας τα δικά τους προβλήματα και τις αρνήσεις τους, δημιουργώντας έτσι έναν εσωτερικό εχθρό που σίγουρα δεν είναι διατεθειμένος να αποτελέσει την ουρά του κρατικού τέρατος. Πρόκειται για μια ενστικτώδη αντίδραση όπως συμβαίνει και στις περιπτώσεις ολοκληρωτικών καθεστώτων.

Η προέλευση του ιού μόνο άγνωστη δεν είναι και η εμφάνιση του μόνο τυχαία δεν χαρακτηρίζεται. Οι καταστροφικές συνθήκες ζωής του σύγχρονου καπιταλιστικού μοντέλου (συνωστισμός μεγάλου πληθυσμού σε τσιμεντουπόλεις, η εκμετάλλευση των μη-ανθρώπινων ζώων προς όφελος της βιομηχανικής ανάπτυξης, η λεηλασία της γης και η κατασπατάληση φυσικών πόρων) δημιουργούν ένα αποπνικτικό περιβάλλον που ευνοεί την εμφάνιση και έξαρση νέων ιών.

Καπιταλισμός, υπερσυσσώρευση κεφαλαίου και διακρατικοί ανταγωνισμοί

Στις παραπάνω γραμμές επιχειρήσαμε να μιλήσουμε για την πρώτη εικόνα και αίσθηση που αποκομίσαμε από ένα δίμηνο που όχι απλά ήταν πρωτόγνωρο αλλά όλα όσα συνέβαιναν έμοιαζαν αρκετά δυσνόητα. Σύντομα αντιληφθήκαμε πως για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε και να αναλύσουμε τη νέα πραγματικότητα που μας παρουσιάστηκε ως έκτακτη ανάγκη από το κράτος έπρεπε

να εμβαθύνουμε και να προσπαθήσουμε να δούμε τις πρακτικές και στρατηγικές που χρησιμοποιήθηκαν σε αντίστοιχες περιόδους έκτακτης ανάγκης στο παρελθόν. Για να μπορέσουμε να φέρουμε εις πέρας τη δύσκολη δουλειά της κατανόησης του κόσμου, πρέπει να τον αντιλαμβανόμαστε ως μία συνέχεια πολιτικών διεργασιών, οι οποίες λαμβάνουν χώρα στο οικονομικό-κοινωνικό σύστημα και δεν είναι μεμονωμένες καταστάσεις. Το σύστημα αυτό ονομάζεται καπιταλισμός και ορίζει τις ζωές μας εδώ και πολλά χρόνια. Σε αυτή την μπροσούρα, θα αναφερθούμε σε κάποιες περιπτώσεις που μας μοιάζουν με την τωρινή από άποψη καπιταλιστικής διαχείρισης και κρατικής στρατηγικής και οργάνωσης.

Αρχικά, όσον αφορά την καπιταλιστική διαχείριση, γνωρίζουμε πως προϋπόθεση του καπιταλισμού, είναι η ύπαρξη κεφαλαίου. Το κεφάλαιο πρέπει να επενδύεται και να παράγει εμπορεύματα μέσω της παραγωγικής διαδικασίας, τα οποία εμπορεύματα με τη σειρά τους καταναλώνονται, έτσι ώστε να παράγεται κέρδος για τα αφεντικά. Αυτό το κέρδος επενδύεται ξανά ως έξτρα κεφάλαιο, με σκοπό την επίτευξη παραπάνω κέρδους από την περαιτέρω κατανάλωση και πάει λέγοντας. Όταν όμως η κατανάλωση αρχίζει να μειώνεται, δημιουργείται πρόβλημα στο σύστημα, διότι μειώνεται και το κέρδος, καθώς τα εμπορεύματα που παράχθηκαν μένουν ανεκμετάλλευτα. Δηλαδή, το εμπόρευμα που παράγεται από την εργασία των εργα(ρι)ών δεν πωλείται, δε μετατρέπεται σε νέο κεφάλαιο και συνεπώς δε μπορεί να επενδυθεί ξανά. Έτσι, ο καπιταλισμός οδηγείται στην υπερσυσσώρευση κεφαλαίου, όπου παράγονται εμπορεύματα που δεν έχουν χρησιμότητα και πρέπει να καταστραφούν. Μαζί με το κεφάλαιο όμως τα αφεντικά για να διαχειριστούν αυτή την κατάσταση πρέπει να ασχοληθούν και με αυτούς που παράγουν το περισσευούμενο εμπόρευμα. Παραπάνω αναφερθήκαμε στην παραγωγική διαδικασία. Αυτή περιέχει την εργασία ανθρώπων και τη συνακόλουθη παραγωγή εμπορευμάτων. Οι εργαζόμενοι που παράγουν λοιπόν οποιοδήποτε εμπόρευμα είναι και οι ίδιοι που αποτελούν μεγάλο μέρος του καταναλωτικού κοινού. Αν, όμως, οι μισθοί που παίρνουν δεν φτάνουν για να καταναλωθεί εμπόρευμα έτσι ώστε να δημιουργηθεί επιπλέον κεφάλαιο και

κέρδος, οδηγούμαστε στην υπερσυσσώρευση που αναφέραμε πριν. Με λίγα λόγια, οι εργαζόμενοι παράγουν ανεκμετάλλευτα εμπορεύματα και πληρώνονται για αυτό.

Αυτό που περιγράψαμε παραπάνω λοιπόν είναι μια κατάσταση που είναι αναπόφευκτη για το καπιταλιστικό σύστημα αφού οι μισθοί ούτως ή άλλως είναι ελάχιστοι σε σχέση με τα εμπορεύματα και περνάμε στο δια ταύτα: Αρχίζουμε με την παραδοχή ότι τα αφεντικά και το κράτος ξέρουν πολύ καλά ότι η παραπάνω κατάσταση είναι άμεσο επόμενο του καπιταλισμού και του τρόπου οργάνωσης της κοινωνίας. Επίσης, τα κράτη όταν φτάνουν σε τέλμα όσον αφορά την υπερσυσσώρευση αλλά και τις εμπορικές συναλλαγές με άλλα κράτη χρησιμοποιούν τον πόλεμο για να καταστρέψουν το μη χρήσιμο εμπόρευμα αλλά και τους μη χρήσιμους ανθρώπους. Όπως καταλαβαίνουμε τα κράτη ενδιαφέρονται αρκετά για την ανθρώπινη ζωή. Σε άλλες περιπτώσεις δεν επιλέγεται ο πόλεμος αλλά διάφορες άλλες διαδικασίες που ονομάζονται κρίσεις. Σκοπός του κράτους για τη διαχείριση των κρίσεων αυτών είναι να αποκρύψει αυτή την άμεση επίπτωση του καπιταλισμού στις ζωές μας και να την παρουσιάσει σαν ένα ζήτημα κατά το οποίο ευθυνόμαστε όλοι και πρέπει να αντιμετωπιστεί με ενότητα εθνική και ταξική. Παρόλο που η κατάσταση αυτή δημιουργείται από τα αφεντικά και από την μανιώδη κερδοφορία τους στις πλάτες των εργατών/εργατριών, οι τελευταίοι είναι τελικά αυτοί που την πληρώνουν ακόμη και με την ίδια τους τη ζωή. Αποκρύπτεται έτσι η ταξική διαστρωμάτωση των καπιταλιστικών κοινωνιών και το έθνος γίνεται μία ομπρέλα που από κάτω της μπορούν να χωρέσουν όλα τα συμφέροντα, με αυτά των αφεντικών να είναι τα μόνα που εξυπηρετούνται.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα μιάς τέτοιας κρίσης, ήταν όσα βιώσαμε το 2009. Και τότε, λοιπόν, εμφανίστηκε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης που έπρεπε να ξεπεραστεί εθνικά. Ονομάστηκε οικονομική κρίση που έπεσε από τον ουρανο, γιατί –υποτίθεται– κάναμε σπατάλες. Θεωρήθηκε από τους τότε ειδικούς ότι είναι αναγκαίο να κάνουμε όλοι υποχωρήσεις για να ανταπεξέλθουμε σαν ενωμένο έθνος. Αποκρύφτηκε η υπερσυσσώρευση, η εκμετάλλευση των εργαζομένων και οι οικονομολόγοι ανάμεσα

σε αυτά τα ακατανόητα που ανέλυαν για τα σπρέντς (και χρησιμοποιώντας πληθώρα αποπροσανατολιστικών τεχνικών όρων) μας πείσανε ότι για όλο αυτό φταίει το γερμανικό κράτος και όποιος άλλος ξένος ήθελε το κακό μας. Έτσι απλά μας το λέγανε και τότε χωρίς να γίνεται καμία αναφορά ούτε στον καπιταλισμό, ούτε στα ελληνικά αφεντικά που μας εκμεταλλεύονταν σε άθλιες συνθήκες εργασίας με πενιχρούς μισθούς. Το μέλλον επεφύλασσε, βέβαια, ακόμη χειρότερες συνθήκες για να σωθούν τα αφεντικά από την επερχόμενη οικονομική κρίση, όπως την αποκαλούσαν. Ο τρόπος για να επιτευχθεί αυτό, είναι -για όσους δεν έχουν κοντή μνήμη- λίγο πολύ γνωστός: περικοπή των μισθών στη μέση, μαζικές απολύσεις χωρίς αποζημιώσεις, επισφάλεια, αντί-συνδικαλιστικά μέτρα, παραγωγή φθηνότερου εργατικού δυναμικού, πειθάρχηση της καθημερινότητας, εντονότερη αστυνόμευση των γειτονιών μας, δολοφονίες μεταναστών, πογκρόμ με τις ευλογίες της ελληνικής κοινωνίας και γενικότερα άνοδος του φασισμού είτε με την υπογραφή ναζιστικών κομμάτων, είτε σαν σύστημα κοινωνικών σχέσεων. Όλα τα παραπάνω αποτελούν μέσα πειθάρχησης των καταπιεσμένων και παράλληλα ευνοούν την ισχυροποίηση και αύξηση των προνομίων των εξουσιαστών.

Το πρόσφατο αυτό παράδειγμα μας ξεκαθάρισε ότι τα αφεντικά θα ξεπεράσουν τα προβλήματα που τα ίδια δημιουργούν πάνω στις πλάτες των υποκειμένων που βάλλονται περισσότερο και έτσι θα μπορέσουν να επανέλθουν σε μια κανονικότητα μέχρι το επόμενο ξέσπασμα υπερσυσσώρευσης και πάλι από την αρχή. Να τονίσουμε εδώ ότι οι ειδικοί όπως είπαμε και πριν αντί για επιδημιολόγοι ήταν οι οικονομολόγοι και στατιστικοί που παρουσίαζαν διάφορες εκδοχές για το τι είναι η παγκόσμια οικονομική κρίση και τι καλούμαστε να κάνουμε όλοι ενωμένοι για να σωθούμε. Εντέχνως αποκρύφτηκε η εξαθλίωση και η υποτίμηση των από κάτω, ενώ κατέστη σαφές πως στον καπιταλισμό, προκειμένου να σωθούν οι τράπεζες και τα αφεντικά, μπορεί ενδεχομένως και να αφανιστούν μερικά κοινωνικά κομμάτια.

Έτσι ακριβώς και σήμερα, το κράτος επιχείρησε να διαχειριστεί και να πειθαρχήσει τα κατώτερα στρώματα χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο και προτάσσοντας την αναγκαιότητα του,

αναδεικνύοντας το διπλό του ρόλο. Από τη μία να «προστατεύει», και από την άλλη να καταστέλλει. Παρουσίασε τον καπιταλισμό και την κανονικότητα του ως υγειονομική κρίση. Όρισε τον εχθρό (αυτή τη φορά ήταν αόρατος), υπέδειξε τον ατομικό ρόλο όλων μας και διαχέοντας τον φόβο, μπήκε σε ξεκάθαρη θέση ισχύος απέναντι στον «κοινωνικά ανεύθυνο». Απέκρυψε ότι η διαχείριση δεν έχει να κάνει με τον ιό, αλλά με το πώς θα διαχειριστεί την οικονομία του, πώς θα σώσει τα αφεντικά του, πως θα διασφαλίσει την διεξαγωγή των ήδη κερδοφόρων τομέων της αγοράς του πχ. τουρισμός και με ποιον τρόπο θα πάρει μέρος στους διακρατικούς ανταγωνισμούς που πλέον βρίσκονται σε επαναδιαπραγμάτευση λόγω ανακατατάξεων. Επιβλήθηκε στις σχέσεις και αυτόνομάστηκε προστάτης του κοινωνικού σώματος. Εξασφαλίζοντας λοιπόν αυτόν τον ρόλο απέναντι σε μια «εξωγενή κρίση», στην πραγματικότητα καταλαμβάνει χώρο και χρόνο για να ασχοληθεί με τα εθνικά του συμφέροντα.

Ως γνωστόν, τα κράτη έχουν μεταξύ τους οικονομικές συναλλαγές δημιουργώντας συμμαχίες αλλά και ανταγωνισμούς. Οι κρίσεις που διανύει το καπιταλιστικό σύστημα ανά καιρούς πλασάρονται ως πρόβλημα για αυτά, αλλά στην πραγματικότητα αποτελούν την ίδια τους της λύση για το πραγματικό πρόβλημα, αυτό της υπερσυσσώρευσης. Για παράδειγμα, το ελληνικό κράτος για να επαναδιαπραγματευθεί τις εμπορικές και μη σχέσεις του με την ευρώπη το 2009, έθεσε ισχυρά στο τραπέζι το κομμάτι της μετανάστευσης (παράλληλα πάντα με αυτό του τουρισμού), ως το νοτιοανατολικό σύνορό της. Αποδείχθηκε εκ των υστέρων πως αυτοί οι δύο τομείς ήταν και αυτοί που βασίστηκε για βγουν τα αφεντικά ανεπηρέαστα από αυτή την κρίση.

Αντίστοιχα παραδείγματα διακρατικής πίεσης, συναντήσαμε και στην περίοδο της πανδημίας. Σε πρώτο χρόνο, στην κίνα έκλεισαν αμερικάνικα εργοστάσια με πρόσχημα τον κορωνοϊό ασκώντας έτσι πίεση στην οικονομία των ηπα. Αντίστοιχα η ιταλία προχώρησε στην αναστολή της λειτουργίας των γερμανικών εργοστασίων της στο βόρειο τομέα. Η Ελλάδα από την άλλη, διατηρώντας εμπορικές σχέσεις με την κίνα λόγω των επενδύσεων της εταιρείας «COSCO Shipping»(3) στο λιμάνι του

Πειραιά και εκμεταλλεούμενη τον οικονομικό ανταγωνισμό της γερμανίας με την κίνα(4), άσκησε πίεση στην γερμανία για τα λεγόμενα κορωνό-ομόλογα. Οι αναφορές αυτές καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο μια πανδημία έρχεται να υπηρετήσει τα συμφέροντα κάθε κράτους και μας βοηθάει στο να κατανοούμε ότι η στρατηγική του προσανατολίζεται στην κερδοφορία των αφεντικών στις πλάτες των εργατών ακόμα και σε καιρούς «κρίσης». Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα, θα αναφέραμε την περίπτωση του 2009, και της ρητορικής περί υποχωρήσεων και υπομονής. Κάτι τέτοιο επετεύχθη με τη συσπείρωση ενός τεράστιου πολιτικού και κοινωνικού φάσματος γύρω από διλήμματα και προσταγές που οδηγούσαν με ακρίβεια στην περαιτέρω υποτίμηση των ζώων των καταπιεσμένων. Μία εποχή που ήταν κοινωνική ευθύνη να πάρουμε θέση στο ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην ευρωπαϊκή ένωση σαν να εναπόκειτο σ' αυτό η ανατίμησή μας στην οικονομική ανέγερση του ελληνικού κράτους.

(3)κινέζικη εταιρεία που ασχολείται με εγχώριες και διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές εμπορευματοκιβωτίων. Το 2009 είχε αγοράσει δυο προβλήτες διακίνησης εμπορευματοκιβωτίων, ενώ τώρα προγραμματίζει επένδυση 600 εκατομμυρίων στο λιμάνι του Πειραιά με στόχο την ενίσχυση του εμπορίου ανάμεσα στην ευρώπη και την ασία.

(4)Η κίνα μετά τις ηπα και την γαλλία είναι ο σημαντικότερος προμηθευτής προϊόντων της γερμανίας αλλά και σημαντικότερος αγοραστής γερμανικών προϊόντων. Ταυτόχρονα όπως αναφέρεται και στην παραπάνω υποσημείωση διεισδύει στην ευρώπη οικονομικά αλλά και πολιτικά με βασικό συνεργάτη την ελλάδα και ειδικότερα το λιμάνι του Πειραιά.

Δημόσια Τάξη και κρατική «προστασία»

*«...Γιατί ο εχθρός είναι αόρατος και ύπουλος.
Μείνετε, λοιπόν, ασφαλείς, μείνετε σπίτι!»
Κυριάκος Μητσοτάκης*

Σε τέτοιες συνθήκες, το δόγμα νόμος και τάξη ισχυροποιήθηκε εισβάλλοντας πιο έντονα και βίαια στις ζωές μας, ενώ νέοι ηθικοί κώδικες διαμορφώθηκαν εντός του κοινωνικού πεδίου. Παρά το γεγονός ότι ο όρος πανδημία παραπέμπει σε ένα παγκόσμιο φαινόμενο, κάθε κράτος διαχειρίζεται την «κρίση» αυτή διαφορετικά αντανακλώνοντας στον ιδιαίτερο αυτό τρόπο διαχείρισης τα χαρακτηριστικά της δικής του συγκρότησης και οργάνωσης. Το ελληνικό κράτος, λοιπόν, επανέρχεται ως ο κοινωνικός προστάτης που αγωνιά για την υγεία μας ενώ η αστυνομία και ο στρατός γίνονται οι ρυθμιστές της θεραπείας του ιού, μέσω των εξελιγμένων μορφών πειθάρχησης και καταστολής που επιβάλλονται καθολικά και με ολοκληρωτικό τρόπο σε όλη την κοινωνία. Έχουμε άμεσα τη γέννηση και επικράτηση ενός νέου κοινωνικού συμβολαίου που με κινητήριο μοχλό το φόβο, παραχωρεί στο κράτος κάθε σπιθαμή τυπικής ή άτυπης ελευθερίας, προκειμένου να έχουμε την ανάλογη προστασία και ασφάλεια από τον αόρατο εχθρό, covid-19.

Στο πλαίσιο αυτό ποινικοποιούνται οι διαπρωσωπικές σχέσεις, αυτοκαταστέλλεται η σωματική επαφή, ενώ στοχοποιείται κάθε υποκείμενο που δεν ακολουθεί τα μέτρα περιορισμού που διαχέονται και αποκτούν μόνιμο χαρακτήρα στην καθημερινότητα μας. Συνάμα, όπως συνηθίζεται σε κάθε καπιταλιστική κρίση, έτσι και τώρα οι ταξικές αντιθέσεις εντείνονται είτε μέσω προστίμων απαγόρευσης κυκλοφορίας (150€) που επέβαλλε η κυβέρνηση, χρηματικό ποσό που πολλές ομάδες που συγκαταλέγονται στο περιθώριο αδυνατούν να ανταπεξέλθουν (άστεγοι, μετανάστες, τοξικό-εξαρτημένοι), είτε μέσω των προτροπών διαφόρων επωνύμων να κλειδαμπαρωθούμε στα σπίτια μας αγνοώντας επιδεικτικά τη θέση ισχύος από την οποία μιλάνε. Είναι σαφές, πως αναφερόμενοι/ες στο πρόστιμο εντοπίζουμε ως βα-

σική προβληματική την ύπαρξη του προστίμου και όχι την τιμή του, καθώς με αυτόν τον τρόπο εντείνονται οι έλεγχοι στους δρόμους, στενεύοντας περισσότερο τον κλοιό για τα παραπάνω υποκείμενα που πλέον έχουν έναν ακόμα λόγο να κινδυνεύουν.

Όλες αυτές οι κρατικές εντολές και διδαχές επιβάλλονται με ταχύτατους ρυθμούς ως λογική και αναγκαία απάντηση στον ιό. Μάλιστα, η απάντηση αυτή στη βάση της δίνεται ομόφωνα τόσο από τη δεξιά κυβέρνηση όσο και από την αντιπολίτευση, την κοινοβουλευτική και εξωκοινοβουλευτική αριστερά. Είναι η ενδυνάμωση του κρατικού μηχανισμού που θεραπεύει τελικά από τον ιό, είτε με περισσότερη καταστολή είτε πλάθοντας τη φαντασίωση ενός καλύτερου κράτους με αποτελεσματικότερο σύστημα δημόσιας υγείας. Συμπληρωματικά, αυτή τη σύμπλευση θα πρέπει να ακολουθήσει και η ελληνική κοινωνία ως ένα ενιαίο -κι όμως διαταξικό- σύνολο με συμφέρον το «κοινό» καλό. Γίνεται, λοιπόν, έκλυση προς όλους/ες εμάς να συμβάλλουμε στη λήξη του συναγερμού και στο ξεπέραςμα της κρίσης με τρόπο εθελοντικό. Έτσι εντέχνως αποκρύπτονται όλοι οι κοινωνικοί και ταξικοί ανταγωνισμοί στο όνομα της «εθνικής ανάγκης».

Σε αυτό το δυστοπικό περιβάλλον συντελείται η ανασυγκρότηση του έθνους-κράτους ενώ στην ίδια κατεύθυνση έχουμε την εκ νέου συσπείρωση του εθνικού κορμού, έτοιμοι να αποτελέσει ασπίδα προστασίας σε οποιαδήποτε ξένη απειλή. Η αναπαράσταση της συσπείρωσης απέναντι στην απειλή επιβάλλεται μέσα από την εικόνα ενός διπλού εχθρού, εσωτερικού και εξωτερικού. Ενώ, λοιπόν οι στρατιωτικοί και αστυνομικοί σκοτώνουν μετανάστες στα σύνορα του έβρου, ο ιός λαμβάνει ορατότητα και μπορεί να καταπολεμηθεί από τους ίδιους, μέσα από τα απείθαρχα, μολυσματικά σώματα των ρομά, των μεταναστ(ρι)ών, όσων κάνουν χρήση, όσων είναι έγκλειστοι σε φυλακές και ψυχιατρεία, όσων κρίνονται «διαφορετικοί», περιπτοί, ανοίκειοι . Μέσα από ένα νέο πρότυπο υγείας καλούμαστε όλοι/ες να θωρακίσουμε το εθνικά υγιές σώμα απέναντι σε αυτούς ενισχύοντας κι άλλο το φάσμα του κοινωνικού ρατσισμού. Άλλωστε, τα κράτη έχουν ιστορία σε τέτοιου είδους δι-αχειρίσεις. Σε αυτό το κανονιστικό μοντέλο όπου οι μιαροί πρέπει να απομονώνονται και η ασθένεια παρουσιάζεται ως παρέκκλι-

ση, απ' το ιδεατό πρότυπο του υγιούς, συναντάμε το 2012 τη διαπόμευση των οροθετικών γυναικών από το ΚΕΕΛΠΝΟ, όπου δεκάδες γυναίκες διασύρθηκαν από τα μίντια και την ΕΛ.ΑΣ. με την ταμπέλα της «υγειονομικής βόμβας», φυλακίστηκαν και στιγματίστηκαν ως μολυσματικές και επικίνδυνες (ΚΕΕΛΠΝΟ-ΕΟΔΥ).

Μια πρακτική που παραπέμπει στη ναζιστική ευγονική, με σκοπό το γερμανικό κράτος να επιβάλλει τις αρχές της φυλετικής υγιεινής στο γερμανικό έθνος. Στόχος ήταν να αφαιρεθούν γρήγορα από τη χώρα όλα εκείνα τα εκφυλισμένα στοιχεία που είχαν διαφθείρει το εσωτερικό της και με κάθε τρόπο να εξουδετερωθούν.

“

Ήδη κατά την τελευταία περίοδο της δημοκρατίας της Βαϊμάρης, το γερμανικό κράτος είχε ορίσει ως «asozialen» μια πληθώρα ανθρώπων υποψήφια για γκετοποίηση και αφανισμό. Και οι λόγοι ήταν πολλοί: επειδή είχαν μείνει άνεργοι για πολύ καιρό, επειδή είχαν διαπράξει μικρό-εγκλήματα, επειδή είχαν μπλεχτεί με την πορνεία, επειδή διέθεταν σοβαρή αναπηρία, επειδή υπέφεραν από ασθένειες που θεωρούνταν κληρονομικές, επειδή ο σεξουαλικός τους βίος ήταν ασυνήθιστος, επειδή είχαν κατ' εξακολούθηση επιδείξει αγωνιστική συμπεριφορά είτε στον εργασιακό τους χώρο είτε απέναντι σε εκπροσώπους του κράτους (αυτό αφορά την πλειοψηφία των φιλό-κομμουνιστών), επειδή άλλαζαν υπερβολικά συχνά τόπο κατοικίας ή απλά επειδή τους είχαν πιάσει πάρα πολλές φορές να επιβαίνουν στα μέσα μαζικής μεταφοράς χωρίς εισιτήριο(5) ”

Επανερχόμενοι στο σήμερα βρίσκουμε ομοιότητες στις φυλακές όπου οι συνθήκες διαβίωσης εξακολουθούν να είναι απάνθρωπες ενώ ο συνωστισμός των κρατουμένων μπορεί να αποβεί μοιραίος. Παρομοίως στα κέντρα κράτησης μεταναστών, η καθημερινότητα αποτελεί διαρκή αγώνα επιβίωσης για τα υποκείμενα που στοιβάζονται εκεί. Ωστόσο και στο κοινωνικό

πεδίο η περιθωριοποίηση του δυνάμει μολυσματικού έκανε αισθητή την παρουσία της. Συγκεκριμένα στη Σάμο η αλυσίδα super-market «Lidl», όρισε δύο διαφορετικές ουρές αναμονής, μια για μετανάστες και μια για ντόπιους.

Το γεγονός ότι εγγυητής και ρυθμιστής της νέας αυτής συνθήκης στην καθημερινότητα μας αναδείχτηκε η ελληνική αστυνομία σκιαγραφεί και μια άλλη φαινομενικά αντιφατική κίνηση. Μέσα σε μία διαδικασία επανακοινωνικοποίησης και ένταξης των στρατιωτικό-αστυνομικών σωμάτων, οι μπάτσοι είναι αυτοί που έρχονται αντιμέτωποι με ασύμμετρες απειλές, ρυθμίζουν και διευκολύνουν την ομαλότητα της καθημερινότητας μας και ασκούν βία μόνο και όσο αυτό είναι αναγκαίο.

Το πρόσφατο παράδειγμα των πλατειών και οι επιθέσεις που εξαπέλυσε το κράτος, ανέδειξαν την ικανότητα του να προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα. Η βιαιότητα του κρατικού μηχανισμού διαφαίνεται τόσο στο επίπεδο λόγου, όσο και στο επίπεδο των πρακτικών. Πιο συγκεκριμένα, με την επίσημη καραντίνα να έχει λήξει, αλλά τα μέτρα καταστολής να είναι νωπά, η ελληνική αστυνομία ενορχήστρωσε επεμβάσεις με MAT και ΔΕΛΤΑ σε πλατείες της Αθήνας (Αγία Παρασκευή 5/5, Κυψέλη 8/5) με το πρόσχημα (κατά βάση αλλά όχι μόνο) του συνωστισμού και του δημόσιου κινδύνου, υπενθυμίζοντας ρητά πως ο

Όπως όλα τα κράτη έτσι και το ελληνικό έχει παράδοση στην εφαρμογή τέτοιων πολιτικών με χαρακτηριστικότερο ίσως παράδειγμα, αυτό του λεπροκομείου της Σπιναλόγκας, όπου κάτω από άθλιες συνθήκες εγκλεισμού «φιλοξένησε» όλους τους λεπρούς της περιόδου, οι οποίοι θεωρούνταν φορείς θανάτου για τον υπόλοιπο κόσμο. Η δομή αυτή λειτούργησε έως το 1957.

δημόσιος χώρος επιτηρείται και ελέγχεται, τόσο πριν όσο και μετά καραντίνας. Στην περίπτωση της Αγίας Παρασκευής η επίθεση έμεινε μόνο στην υποδήλωση ελέγχου, ενώ στο παράδειγμα της πλατείας Αγίου Γεωργίου στην Κυψέλη «διανθίστηκε» με πρωτοφανή επίθεση προς κάθε παρευρισκόμενο/η, προσαγωγές και συλλήψεις, αφού πρώτα φρόντισε να σβήσει τα φώτα της πλατείας έτσι ώστε τα εκτελεστικά όργανα του κράτους να δράσουν ανενόχλητα στα σκοτεινά.

Την πλήρη αναπαράσταση του νοσηρού σώματος την εντοπίζουμε και στην περίπτωση των εκδιδόμενων μεταναστριών στο Κρανίδι. Η είδηση ανακοινώθηκε πρώτη φορά στον «real fm» μετά από σύσκεψη των τοπικών φορέων, αναπαράγοντας έτσι μια κατάσταση «συναγερμού». Σε αυτήν την έκτακτη ανάγκη, οι δημοτικές αρχές, ο μιντιακός κόσμος και οι ντόπιοι αποτέλεσαν τον υγιή και υπεύθυνο εθνικό κορμό (177 αρνητικά τεστ κατοίκων της περιοχής). Απέναντι τους βρίσκονται οι εκδιδόμενες μετανάστριες, το ανεύθυνο κομμάτι που αποτελεί απειλή για την καθαρότητα του έθνους και πρέπει να επιτηρείται, να ελέγχεται και να πειθαρχείται. Με βάση αυτήν την αφήγηση, το κράτος ανενόχλητο ιχνηλατεί τους/τις μετανάστες/τριες που διαμένουν στο ξενοδοχείο και όσους έρχονται σε επαφή μαζί τους και μεταφέρουν 25 μετανάστες με υποκείμενο νόσημα σε άγνωστο χώρο υπό στενή παρακολούθηση. Επομένως, το σώμα αποκτά ηθική διάσταση ανάλογα με τα συμφέροντα του κράτους.

(5) Sergio Bologna, «Ναζισμός και Εργατική Τάξη», εκδ. Antifa Scripta, κεφ. Το στρώμα των αντι-κοινωνικών: Από τα γραφεία της Πρόνοιας στα Lager, σελ. 89

Επιστήμη, η νέα θρησκεία

«Η επιστημονικότητα ως τέτοια, δεν είναι ποτέ εκ των προτέρων εγγύηση για την αλήθεια, και μάλιστα σε μια κατάσταση όπου η αλήθεια μιλάει τόσο πολύ ενάντια στα δεδομένα και κρύβεται πίσω από τα δεδομένα, όπως κάνει σήμερα».
Χέρμπερτ Μαρκούζε

Ο ρόλος της επιστήμης ως αρωγός στα σχέδια του κράτους έχει αποκαλυφθεί δεκάδες φορές στο πρόσφατο παρελθόν. Από το κυνήγι μαγισσών τον 17ο αιώνα και τη δημόσια διαπρόμπευση τους, μέχρι τα ιδρύματα-φυλακές, το κίνημα της ευγονικής του 20ου αιώνα καθώς και τη βιαιότητα που αντιμετωπίστηκε καθετί που κρίθηκε μολυσματικό, οι ανά τον κόσμο ειδικοί (ψυχίατροι, ψυχολόγοι, γιατροί, ιδιοκτήτες κλινικών, επιφανείς ακαδημαϊκοί) κατέχουν μείζονα ρόλο στην εκάστοτε εθνική εκκαθάριση. Σε μια διαδικασία αιώνων η επιστήμη επέβαλε τον ολοκληρωτισμό της θεωρίας της πρώτα εξυψώνοντας τη γνώση που προκύπτει από τη δική της μεθοδολογία και ύστερα ενσωματώνοντας και καθυποτάσσοντας εκείνο που βάφτισε ως ψευδοεπιστημονικό. Η επιστημονική έρευνα βρίσκεται πάντα σε συνδιαλλαγή με το εθνικό-κοινωνικό περιβάλλον και δεν θα μπορούσε (δυστυχώς) να του εναντιωθεί. Αντίθετα, το ισχυροποιεί και γίνεται πάντα ο μοχλός που θα νομιμοποιήσει τα κρατικά σχέδια. *«Η επιστήμη δεν είναι μια ουδέτερη περιγραφή της αλήθειας, αλλά αποτελεί μια κατασκευή λόγων και πρακτικών που αναπαράγουν τις κυρίαρχες σχέσεις-δομές καταπίεσης και ιεραρχίας (6)»*. Εμφανίζεται με πολιτική αντικειμενικότητα κατέχοντας ρόλο μοντέρνου ιερατείου, αποκρύπτοντας εντέχνως τον πολιτικό- ιδεολογικό της χαρακτήρα που εμείς αναγνωρίζουμε.

Απέναντι σε κάθε είδους απειλή-εισβολή, η ζωή ανασυγκροτείται αφαιρετικά και ανάγεται ως ένα ύψιστο αγαθό με ποσοτική και ποιοτική αξία ορισμένη και εξασφαλισμένη από το κράτος και την επιστήμη. Είναι αυτό το σύμπλεγμα το οποίο ορίζει ποιος/α και ποιανού/νης η ζωή αξίζει τελικά να βιωθεί.

Ένα ακόμα μέσο πειθάρχησης που περιβάλλεται από τον

επιστημονικό μανδύα του δυτικού κόσμου, αποτελείο «υγιεινισμός». Οι θεωρίες περί υγιεινούς καθημερινότητας, σωστής διατροφής σε συνδυασμό με τακτική άθληση, που κατακλύζουν το δημόσιο λόγο, συγκροτούν το προφίλ του σύγχρονου προτύπου που επιτάσσουν οι συστημικοί ρυθμοί. Ως αποτέλεσμα αυτού, το υποκείμενο παγιδεύεται σε ένα κυκλώνα υγιεινιστικών προτύπων, ορίζοντας ως αυτοσκοπό τη σωματική του υγεία, και αυτοπειθαρχείται τελικά σε κάθε μικρο- και μακρο-επίπεδο αδυνατούμενο να εντοπίσει την ουσία του πράγματος. Πιο απλά, τα γυμναστήρια με τα καλλίγραμμα σώματα, οι μαραθώνιοι και ο εθνικός συρφετός που τους πλαισιώνει συν-διοργανωτικά, τα δημοτικά προγράμματα περί οικολογίας, λειτουργούν αποπροσανατολιστικά, συγκαλύπτοντας τους κοινωνικό-ταξικούς ανταγωνισμούς που ενυπάρχουν και προτάσσουν τον ατομικισμό.

Η συνάντηση μας λοιπόν, με κάθε λογής ειδικό ή επιστήμονα, εκ των προτέρων δε μπορεί να είναι ισότιμη λόγω των θεμελιωδών και αναγκαίων εκείνων χαρακτηριστικών που καθιστούν κάτι ως επιστημονικό. Αντίθετα, η συναναστροφή αυτή στηρίζεται σε μία εξουσιαστική σχέση βασισμένη τόσο στην ισχυρή επιβολή μέσα από αυτό που κατασκευάζει ως αντικειμενικότητα όσο και μέσα από το μονοπώλιο αυτής. Υπεράνω κριτικής και υποψίας δεν θα μπορεί φυσικά να είναι όλο το σύστημα φαρμακοβιομηχανίας. Το πάρε-δώσε έχει ως σημείο εκκίνησης τα κέντρα ερευνών, τις εταιρίες φαρμάκων και τα κέντρα περίθαλψης και ως σημείο τερματισμού τα δημόσια και ιδιωτικά γραφεία μεγαλογιατρών. Αυτομάτως η σχέση αυτή καθίσταται εμπορικά διαμεσολαβημένη και αποτελεί βασικό πυλώνα κάθε λογής οικονομίας. Αυτή η σχέση δεν είναι αυτοτελής. Διαπλέκεται από διάφορες άλλες μικρό-σχέσεις με οικονομικά και πολιτικά δεδομένα που έχουν σαν στόχο να μας πειθαρχήσουν και να μας χειραγωγήσουν.

Φτάνοντας στο σήμερα, η επιστημονική γνώση αναλαμβάνει εδώ να συγκροτήσει ένα λογικό και αδιάψευστο επιχείρημα τόσο για τη νομιμοποίηση της κρατικής πολιτικής, όσο και για τη συγκρότηση και ισχυροποίηση του αισθήματος ατομικής ευθύνης. Το επιχείρημα αυτό παραμένει λογικό και αναμφισβήτητο ακόμα και όταν παρουσιάζει ασυνέχειες, ακόμα κι όταν είναι αντιφατικό και

διαρκώς μεταβαλλόμενο, ακριβώς λόγω της βαθείας του σχέσης με το μεταβαλλόμενο εθνικό κρατικό συμφέρον. Χαρακτηριστικό παράδειγμα του τελευταίου αποτελεί και η αλλαγή πολιτικής ως προς τη χρήση της χειρουργικής μάσκας. Με τον παραπάνω ιστό να λειτουργεί στην εντέλεια, το κράτος μπορεί ανενόχλητο να ορίσει τον περιττό και ξένο και να κατασκευάσει τον «εθνικό ήρωα» (γιατρούς, στρατό, πυροσβεστικά σώματα), δηλώνοντας περήφανο για το ρόλο του στην εκάστοτε κρίση. Στην περίπτωση του πρώτου (του περιττού), καλεί το σύνολο να του επιτεθεί (7) και να τον απομονώσει, ενώ στην περίπτωση του δεύτερου (του «ήρωα»), να βγει στα μπαλκόνια και να τον αποθεώσει!

6.Ομάδα Βιβλιοθήκης στην Κατάληψη Πραποπούλου, 2017 «Emily Martin, Προς μια ανθρωπολογία της Ανοσολογίας, Το Σώμα ως Έθνος Κράτος», Πρόλογος, σελ. 5

7. Ομάδα νέων σε πόλη της νότιας Ισπανίας, επιτέθηκε σε ασθενοφόρα που μετέφεραν 28 ηλικιωμένους ασθενείς, οι οποίοι έχουν προσβληθεί από τον κορονοϊό και οδηγούνταν σε ένα ίδρυμα που θα τους αναλάμβανε <https://www.news247.gr/kosmos/koronoios-epithesi-se-asthenofora-roy-meteferan-ilikiom-enous-astheneis-stin-ispania.7609874.html>

Περί τηλεργασίας και τεχνολογικής επιτήρησης

«Να χτίσουμε μια νέα κοινωνικότητα, βασισμένη στην υπευθυνότητα»

Κυριάκος Μητσοτάκης

Τα λόγια του πρωθυπουργού από το διάγγελμα της 18ης Μαρτίου του 2020 είναι ενδεικτικά των έντονων αλλαγών που ήδη βιώνουμε στην καθημερινότητα μας μέσω της τεχνολογίας, ενώ φυσικά αποτελούν ένα ισχυρό μήνυμα για την εντατικοποίηση της εργασίας και την επικείμενη αφαίμαξη της εργατικής μας δύναμης. Υπό αυτό το πρίσμα, η τηλεργασία αποκτά πρωταγωνιστικό ρόλο στη νέα αυτή πραγματικότητα και μας φέρνει αντιμέτωπους/ες με μια σκληρότερη εργασιακή και κοινωνική συνθήκη, η οποία μεταφράζεται σε επιπλέον υποτίμηση των ζώων μας με όρους επιβίωσης. Ως φυσικό επακόλουθο των παραπάνω, τα νέα τεχνολογικά δεδομένα είχαν σαν αποτέλεσμα τα δωρα να πάνε πάλι περίπατο, ενώ ο φόρτος εργασίας να αυξάνεται δραματικά. Παράλληλα οι εργαζόμενοι/ες, έγιναν αποδέκτες ενός ακόμα ισχυρού χτυπήματος στο κομμάτι της συλλογικοποίησης τους, διαμέσου της απουσίας τους από τους εργασιακούς χώρους, καθιστώντας έτσι αδύνατη οποιαδήποτε οργάνωση συνδικαλιστικής δράσης και συλλογικών διεκδικήσεων και στρώνοντας έτσι ιδανικά προς όφελος των αφεντικών το έδαφος για απελευθέρωση των ατομικών συλλογικών συμβάσεων.

Η κρατική αυτή επίθεση με άρωμα τεχνολογίας, δεν περιορίζεται μόνο στους χώρους εργασίας, αλλά επεκτείνεται σε όλα τα κοινωνικά πεδία, δημιουργώντας νέα δεδομένα σε κάθε πτυχή της καθημερινότητας μας που βαδίζει όλο και περισσότερο προς μια ψηφιακή εποχή. Την ώρα που οι κοινωνικές σχέσεις μεταβάλλονται, η κυβέρνηση μας προειδοποιεί για την προσαρμογή μας σε μια νέα κοινωνικότητα με ότι αυτό συνεπάγεται. Την ίδια στιγμή, μέσα από αυτή την παγκόσμια συνθήκη, τα κράτη τείνουν να γίνονται πιο βίαια, αλλά λιγότερο επιθετικά. Έτσι με τη σειρά του το ελληνικό κράτος, πρώτα επιτηρεί το κοινωνικό σώμα και

μετά το πειθαρχεί και ενσαρκώνοντας τον ρόλο του «φροντιστικού πατέρα», υλοποιεί κατ' αυτόν τον τρόπο το πλάνο του για μια ολοκληρωτικά υποταγμένη και υπάκουη κοινωνία χωρίς εξαιρέσεις και προστριβές στο εσωτερικό του. Στο πλαίσιο νομιμοποίησης καθολικού ελέγχου, γινόμαστε ταυτόχρονα μάρτυρες καταπάτησης κάθε έννοιας κοινωνικών ελευθεριών και κατάργησης δικαιωμάτων για μετανάστες και έγκλειστους στις φυλακές. Αυτό αποτελεί μια πάγια τακτική των κρατών να εφαρμόσουν τις μεθόδους επιτήρησης και καταστολής πρώτα στα πιο υποτιμημένα και περιθωριοποιημένα κομμάτια της κοινωνίας που ορίζονται από την κυρίαρχη αφήγηση ως τα πιο παραβατικά στοιχεία και σταδιακά στοχεύει στην εφαρμογή τους και στον υπόλοιπο πληθυσμό.

Σε αυτή την ιδιαίτερη συγκυρία που ζούμε, αναπτύσσεται η τεχνολογία ελέγχου σε καταστάσεις εξαίρεσης-έκτακτης ανάγκης και έτσι διαμορφώνεται ένα πρότυπο ασφαλείας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε αντίστοιχη μελλοντική συνθήκη, ενώ παράλληλα το πλαίσιο αυτό ενσωματώνεται μερικώς στο δημόσιο και ιδιωτικό πεδίο. Στο ίδιο πλαίσιο επιτήρησης, η εποχή της πληροφορίας που διανύουμε αποτελεί σημείο εκκίνησης μιας πιο βαθιάς και πιο προσωποποιημένης καταστολής που στηρίζεται στην ολοένα και περισσότερη ορατότητα και εμφάνιση των προσωπικών δεδομένων του καθενός/καθεμιάς. Τα social media έχοντας κατακλύσει τις ζωές μας και δημιουργώντας μια σχέση εξάρτησης με αυτά, συγκεντρώνουν τα ανάλογα cookies σκιαγραφώντας ένα προφίλ συνηθειών και προτιμήσεων προσωποποιημένο για τον κάθε χρήστη. Με βάση, λοιπόν, αυτές τις προτιμήσεις τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πλημμυρίζονται από διαφημίσεις που αποσκοπούν στην παραγωγή κέρδους των εταιρειών και τη δημιουργία ενός συγκεκριμένου lifestyle προτύπου.

Πάνω στο ίδιο θέμα δεν θα μπορούσε να μας περάσει απαρατήρητη η προ-κορονοϊού ομολογία της ΕΛ.ΑΣ. για στενότερη παρακολούθηση και ξεκλείδωμα των συνομιλιών σε viber και whatsapp με πρόσχημα την εξάρθρωση κυκλωμάτων που επικοινωνούν μέσω διαδικτυακών εφαρμογών. Ειδικότερα, η εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», σε ρεπορτάζ της που δημοσιεύτηκε το Δεκέμβρη του 19', αποκάλυπτε ταξίδι στελεχών της Ε.Υ.Π.

στην αγγλία στα τέλη Οκτωβρίου με σκοπό να συμμετέχουν στην επίδειξη ενός τέτοιου συστήματος στα πλαίσια αναβάθμισης των μηχανισμών της, ενώ αντίστοιχο έντονο ενδιαφέρον να αποκτήσουν το συγκεκριμένο πρόγραμμα, έδειξαν τόσο η αντιπροσκοκρατική υπηρεσία, όσο και η διεύθυνση διαχείρισης πληροφοριών. Η προμήθεια αυτής της ειδικής τεχνολογίας που διαθέτουν ήδη παγκόσμιες οικονομικά δυνάμεις όπως οι ηπα, η μεγάλη βρετανία και η γαλλία, ιεραρχήθηκε από τις ελληνικές αρχές ως η απόλυτη προτεραιότητα, προκειμένου να έχουν στο οπλοστάσιο τους ένα ακόμα χρήσιμο εργαλείο σε αυτή την ακολουθία ελέγχου που εκτυλίσσεται.

Στο σημείο αυτό και έχοντας εξετάσει τις τεχνολογικές δυνατότητες που παρέχει το κεφάλαιο στο κράτος και πως εκείνο με τη σειρά του τις αξιοποιεί ως νέες μορφές ελέγχου του πληθυσμού, θεωρούμε απαραίτητο να σταθούμε στις πλατφόρμες βίντεο-διασκέψεων και online επικοινωνίας που μονοπώλησαν την εποχή του ιού. Χαρακτηριστικότερη περίπτωση η ολοένα δημοφιλέστερη εφαρμογή “ZOOM” η οποία εισήχθη στη ζωή μας με –υποτίθεται- αγνές προθέσεις και με γνώμονα την ενδυνάμωση της μεταξύ μας επικοινωνίας. Σύντομα όμως αποδέχτηκε ένα λογισμικό όχι και τόσο φιλικό ως προς τα προσωπικά δεδομένα του εκάστοτε χρήστη. Επικρίθηκε ότι αμειβόμενη αδρά, πουλάει δεδομένα στο facebook, ενώ το 2019 είχε εμπλακεί σε σκάνδαλο σχετικά με την ευκολία με την οποία hackers μπορούσαν να αναλάβουν τον έλεγχο της κάμερας του υπολογιστή χρηστών. Επιπλέον ισχυρό πλήγμα στην αξιοπιστία του ZOOM ως πλατφόρμα, αποτέλεσε η διαπίστωση καχύποπτων προγραμματιστών και ειδικών της ασφάλειας υπολογιστών, πως ο κώδικας εφαρμογής διέθετε σφάλμα που επέτρεπε την είσοδο απρόσκλητων συμμετεχόντων σε τηλεδιάσκεψη. Φυσικά σε όλο αυτό το σχήμα δεν έλειψε και η προοπτική παρακολούθησης των εργαζομένων απ’ τα αφεντικά, που μπορούσαν αυτομάτως να ενημερωθούν για το τι κάνουν οι εργαζόμενοι στους υπολογιστές τους, αν είναι όντως παραγωγικοί και εάν αποδίδουν τα μέγιστα, ή εάν εστιάζουν κρυφά σε άλλο περιεχόμενο.

Κλείνοντας το κεφάλαιο αυτό, με μεγάλο ενδιαφέρον

διαπιστώνουμε, «με όχημα την προστασία της δημόσιας υγείας» και στο γενικότερο πλαίσιο ψηφιακής παρακολούθησης που αναλύσαμε παραπάνω, την ανάδειξη συμφερόντων μεγάλων τεχνολογικών γιγάντων όπως είναι η Microsoft, η Amazon και η Google, για το ποιος θα κυριαρχήσει στις εξειδικευμένες υπηρεσίες φροντίδας της υγείας μέσω της αξιοποίησης των εργαλείων της τεχνητής νοημοσύνης. Στις 13 Μαρτίου του 2020, ακούσαμε τον πρόεδρο των ηπα, Donald Trump, να αποκαλύπτει ότι 1700 μηχανικοί της Google, εργάζονται πυρετωδώς για το στήσιμο μιας διαδικτυακής πλατφόρμας που θα προσδιορίζει με ακρίβεια αν κάποιος παρουσιάζει συμπτώματα που να δικαιολογούν τεστ για τον covid-19 και στη συνέχεια θα τον κατευθύνει σε κάποιο απ' τα κινητά κέντρα εξετάσεων. Η μαρτυρία αυτή, αιφνιδίασε τη διοίκηση της Google, που ήθελε να κρατήσει κρυφό το συγκεκριμένο project της και στην προσπάθεια της να συμμαζέψει τα ασυμμάζευτα, αναγκάστηκε να δηλώσει ότι δεν συνεργάζεται με την αμερικανική κυβέρνηση, επιχειρώντας με αυτόν τον τρόπο, ως ιδιωτική μπίζνα, να εξασφαλίσει την προτεραιότητα του ιδιωτικού τομέα απέναντι στον κρατικό. Η Google μέσω της χαρτογράφησης της ανθρώπινης υγείας στοχεύει στο να συγκεντρώσει τεράστιες ποσότητες δεδομένων υγείας, αφενός για να ενισχύσει τη θέση της σε αυτή την αγορά και αφετέρου για να μπορεί να διαπραγματεύεται με το αμερικανικό (και κάθε) κράτος από θέση ισχύος.

Δεν υπάρχουν εξάρσεις και υφέσεις στην έμφυλη βία

«Φαινόμενα οικογενειακής βίας είναι απαράδεκτα. Είναι προτιμότερο να βγούμε έξω και να πάρουμε πρόστιμο...»

Σωτήρης Τσιόδρας

Από τη μία η ελληνική κοινωνία παρακολουθεί βαθιά συγκινημένη την αύξηση και την πορεία των θυμάτων του κορονοϊού στα δελτία και από την άλλη τα κακοποιημένα και δολοφονημένα σώματα των γυναικών παραμένουν στον αφανή βωμό ενός άλλου ιού, απτού και ορατού στις καθημερινότητες μας. Ο βιασμός άστεγης γυναίκας στα Χανιά (24/3), η διπλή γυναικοκτονία στην Κηφισιά (18/03), ο βιασμός και η γυναικοκτονία στη Βέροια (3/3), ο ξυλοδαρμός γυναίκας από το σύντροφο της στην Αλεξανδρούπολη (7/4), ο εγκλεισμός, συστηματικός βιασμός και διακίνηση γυναικών στα Πατήσια (21/4) είναι μερικά από τα καταγεγραμμένα και μη καταγεγραμμένα περιστατικά έμφυλης βίας στην περίοδο της καραντίνας.

Ωστόσο, το κράτος δείχνει και στο πεδίο αυτό τις δυνατότητες του να εξελίσσει και να προσαρμόζει τους μηχανισμούς πειθάρχησης. Μέσω των μίντια, των ειδικών και των γραμμών ψυχολογικής υποστήριξης φαίνεται ότι δίνει λύση σε αυτό που ονομάζει «ενδοοικογενειακή βία». Οι όροι που χρησιμοποιεί η εξουσία ανέκαθεν δεν είναι τυχαίοι. Αντίθετα, κατασκευάζουν κυρίαρχα νοήματα και αφηγήσεις. Η επονομασία αυτή, λοιπόν, χτίζει ένα προστατευτικό δίχτυ γύρω από τα περιστατικά, τα εγκλωβίζει μέσα στην οικογένεια απομακρύνοντας τα από τη σφαίρα του πολιτικού. Έτσι, η βία ανάγεται σε μια προσωπική και ιδιωτική υπόθεση.

Παράλληλα, τονίζεται ότι η ψυχική κατάσταση των μελών της οικογένειας που είναι έγκλειστοι/ες στο σπίτι και χωρίς δουλειά θα διαταραχθεί. Οι άντρες θα έχουν νεύρα, θα πιέζονται, θα είναι οξύθυμοι και μπορεί να τύχει να γίνουν και βίαιοι σωματικά και λεκτικά. Αντίστοιχα, οι γυναίκες θα πρέπει να είναι πιο δεκτικές,

δοτικές και ερωτικά διαθέσιμες. Άλλωστε, η ψυχολογικοποίηση της έμφυλης βίας αναπτύσσεται και αναδεικνύεται ολοένα και περισσότερο στο πλέον αποτελεσματικό εργαλείο κανονικοποίησης αυτού του είδους της βίας. Από τη μία, καταφέρνει να απομονώσει τα περιστατικά ωθώντας τα στα όρια του ατομικού σε αντιδιαστολή με την αναγνώριση ενός συστήματος καταπίεσης, ενώ από την άλλη καλείται, ως επιστημονικό, να παρουσιάσει ως ορθολογικές και να φυσικοποιήσει τις εξουσιαστικές πρακτικές, εμφανίζοντάς τες ως αποτέλεσμα της διατάραξης της ψυχικής υγείας.

Την ίδια στιγμή καθορίζει το προφίλ του βιαστή ανάλογα πάντα με τα συμφέροντα του. Για παράδειγμα, στην καραντίνα υπήρχαν πολλές αναφορές σε άρθρα για την «ενδοοικογενειακή βία», αλλά σε καμία από αυτές δεν στοχοποιήθηκε ο έλληνας, άντρας οικογενειάρχης. Ήταν για ακόμα μια φορά κάποιος αόρατος (!), τρελός και οξύθυμος, ενώ ποτέ δεν χάνεται η ευκαιρία να τονιστεί από τα μέσα πως οι μετανάστες είναι αυτοί που βιάζουν.

Μα η λύση υπάρχει. Οι άντρες μπορούν να βγουν να περπατήσουν στους δημόσιους χώρους -για να ηρεμήσουν- οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας. Στους χώρους δηλαδή που το αίσθημα ασφάλειας των γυναικών αμφισβητείται, είτε οι δρόμοι είναι γεμάτοι, είτε άδειοι και που τώρα ακόμα πιο έντονη είναι σε αυτούς η παρουσία αρρενωπών εξουσιαστικών θεσμών.

Ταυτόχρονα, η οικογένεια σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης -όπως τώρα- εμφανίζεται ως ένα καταφύγιο, ως το ασφαλές πεδίο ανασυγκρότησης των μελών της. Εντός αυτού του θεσμού, διαμορφώνονται και επιτελούνται τα φύλα, συμμορφώνονται και εξορίζονται τα σεξουαλικά απείθαρχα σώματα. Είναι αυτή η διαδικασία που δίνει στον cis στρέιτ άντρα το προνόμιο να νομιμοποιεί την εξουσιαστική του συμπεριφορά με καραντίνα ή χωρίς, που φυσικοποιεί την άμισθη οικιακή και συναισθηματική (emotional labor) εργασία, η οποία στην καραντίνα μεγιστοποιήθηκε με τις γυναίκες να σηκώνουν ακόμα μεγαλύτερο βάρος στις πλάτες τους. Ο ίδιος θεσμός υπηρετεί το έθνος-κράτος καθώς το σώμα της γυναίκας μετατρέπεται σε αναπαραγωγική μηχανή και συμβάλλει στην αύξηση του εθνικού πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού της. Η πατριαρχία αποτελεί σημαντικό πυλώνα του

εξουσιαστικού πλέγματος και λειτουργεί ως εργαλείο του κράτους και του καπιταλισμού. Με αυτόν τον τρόπο αντιλαμβανόμαστε και το κράτος που είναι «πατέρας», «προστάτης» και τιμωρός.

Δεν είναι ο εγκλεισμός, δεν είναι η ανεργία και δεν είναι ενδοοικογενειακή η βία. Η έμφυλη βία είναι ο βασικός πυλώνας της οικογένειας και του κράτους και όχι η παράπλευρη απώλεια της καραντίνας. Δεν έχουμε την ψευδαίσθηση ότι το ξαφνικό και πρόσκαιρο ενδιαφέρον του κράτους για τη βία ενάντια στα θηλυκά σώματα σηματοδοτεί μια αλλαγή στον πυρήνα συγκρότησης του. Αντίθετα, η αναγνώριση αυτή στοχεύει στη διαχείριση των περιστατικών κανονικοποιώντας τα και ορίζοντας θεσμικές, νόμιμες οδούς ως μοναδικές λύσεις σε μία προσπάθεια απόρριψης σπαστικοποίησης και φίμωσης των ατομικών και συλλογικών αντιδράσεων από τα κάτω.

Κοινωνική αντίδραση

Όπως αναμενόταν οι πρώτες αντιδράσεις ήταν απογοητευτικές με το κυρίαρχο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας, να ευθυγραμμίζεται σε όλα με τον κρατικό λόγο. Με το άκουσμα περί ιού, η πλειονότητα, έσπευσε να προμηθευτεί τα απολύτως (υλικά) απαραίτητα και να περιχαρακωθεί στα σπίτια-φρούρια που θα την προστατεύσουν. Οι επιστημονικές αναλύσεις και οι επιταγές των ειδικών λειτούργησαν πιο αποτελεσματικά και από όσο πίστευαν και οι ίδιοι. Ένα καθεστώς φόβου, εγκλεισμού και υποταγής καλλιεργήθηκε τόσο καλά, ώστε η ανακοίνωση περί καραντίνας, να βρει ένα σώμα πλήρως συστρατευόμενο και έτοιμο να αυτοπεριοριστεί οικειοθελώς.

Παρ' όλα αυτά, αυτοπειθάρχιση και η αποδοχή των κάθε λογής «νέων μέτρων» δε θα μπορούσε να αποτελέσει κοινή απάντηση για το σύνολο της κοινωνίας. Οι άμεσα καταπιεσμένοι και αυτές που δεν έχουν «τίποτα να χάσουν» ήταν εκείνοι που έδειξαν πως οι αρνήσεις και οι εξεγέρσεις δεν είναι μόνο λέξεις στα τσιτάτα μας αλλά κομμάτι και πρακτικές των αγώνων. Στην

περαιτέρω καταστολή και εξαθλίωση των ζώων τους, κρατούμενοι από φυλακές στην Ιταλία, τη Χιλή και την Βενεζουέλα απάντησαν τραυματίζοντας και σκοτώνοντας τους ανθρωποφύλακες τους, καταστρέφοντας τον χώρο εγκλεισμού τους και φτάνοντας ακόμα και στην αυτοαπελευθέρωση τους. Στην Ελλάδα κρατούμενες εξεγέρθηκαν στον Ελαιώνα Θηβών, στις 9 Απριλίου, ως απάντηση στον θάνατο της συγκρατούμενης τους Αζιζέλ Ντενίρογλου ζητώντας αποσυμφόρηση των φυλακών. Ένα μήνα μετά, η άρνηση τους να ρουφιανέψουν η μία την άλλη τιμωρήθηκε από το κράτος με βαριές ποινές και εκδικητικές μεταγωγές. Ακόμη, στην Νέα Σμύρνη Λάρισας, ρομά αντιστάθηκαν έμπρακτα στην κρατική «προστασία» αρνούμενοι τον περιορισμό και τη μεταφορά τους σε «ειδική δομή» και επιτιθέμενοι σε εκείνους που προσπαθούσαν να τους τα επιβάλλουν.

Κινούμενη από τα κάτω, η γενικευμένη πειθαρχία μετατράπηκε σε μαζική «απελευθέρωση». Η ανάγκη για συλλογικοποίηση αναδύθηκε και η ατομική ευθύνη παραμερίστηκε. Οι καταλήψεις, τα αυτό-οργανωμένα εγχειρήματα, τα πολιτικά στέκια αλλά συνάμα και ο δημόσιος χώρος εν γένει (πλατείες, πάρκα), παρά τις αντικειμενικές δυσκολίες, δεν έπαψαν να αποτελούν σημεία συνάντησης και αλληλεπίδρασης. Αυτά τα υποκείμενα που έσπασαν εμπράκτως την τρομολαγνία, που βρήκαν τρόπους να επικοινωνούν και να δραστηριοποιούνται εν μέσω καραντίνας, που αντάλλαξαν μαζί μας πολιτικά σκεπτικά πάνω στη συνθήκη covid-19, είναι τα υποκείμενα που εμείς αναγνωρίζουμε ως το «υγιές αντί-σώμα» απέναντι σε μια εχθρική συνθήκη.

Ιδιαίτερης σημασίας ήταν και οι αυθόρμητες συγκεντρώσεις που πραγματοποιήθηκαν από κομμάτια του αντιεξουσιαστικού κινήματος αλλά κυρίως υποκείμενα που βρίσκονται και οικειοποιούνται τις πλατείες και τις τριγύρω γειτονιές. Συγκεκριμένα, η πλατεία Αγίας Παρασκευής συσπείρωσε την αντίδραση του κόσμου που δραστηριοποιείται στον κοντινό γειτονικό περίγυρο και κατέκλεισε το σημείο τις επόμενες μέρες, ενώ στην κυψέλη πραγματοποιήθηκε κεντρική πορεία ξεκαθαρίζοντας πως οι κρατικές επιθέσεις δεν θα μένουν αναπάντητες και ο αγώνας θα εδαφικοποιείται τόσο στους απελευθερωμένους όσο και στους

δημόσιους χώρους.

Να βάλουμε σε (μόνιμη) καραντίνα τους εξουσιαστές

Η περίοδος που διανύσαμε αποτελεί μια ακόμα αναμέτρηση ενός ταξικού πολέμου που μαίνεται εδώ και χρόνια και που θα βιώσουμε ακόμα ισχυρότερα στο εγγύς διάστημα. Ενός πολέμου που στοχεύει στην πειθάρχηση και σταδιακή εξόντωση του «ανθυγιεινού» για το υγιές σώμα, κομματιού. Οι μετανάστες/τριες, οι τοξικό-εξαρτημένοι/ες, οι έγκλειστοι/ες στα σωφρονιστικά και ψυχιατρικά ιδρύματα, οι άνεργοι/ες, αποτελούν τους άμεσους κυματοθραύστες της εκάστοτε κρατικής επίθεσης. Πρόκειται για τους βασικούς αποδέκτες των κατασταλτικών μέτρων που πάνω στα δικά τους σώματα θα εφαρμοστούν οι κύριες μέθοδοι. Δεν ήταν τυχαίο άλλωστε πως τα υποκείμενα που αποτέλεσαν το εξεγερσιακό κομμάτι την περίοδο καραντίνας και τάχθηκαν απέναντι στην αφήγηση περί πολιτικής προστασίας, ήταν τα άμεσα καταπιεζόμενα. Μαζί με αυτά τα υποκείμενα (σίγουρα όχι στον ίδιο βαθμό), έτσι και οι κινηματικές διαδικασίες βρίσκονται πάντα στο επίκεντρο της καταστολής. Η εκκένωση της κατάληψης μεταναστών στο Γκίνη στις 15/3, η επίθεση των ΜΑΤ στην αντιφασιστική αντί-συγκέντρωση στο Ρέθυμνο 15/3 και η σύλληψη 80 συντρόφων-ισσων, η διακοπή ρεύματος στη ΒΙΟ.ΜΕ. στις 30/3 επιβεβαίωσαν την κρατική καταστολή που δεν ανέστειλε ποτέ τη λειτουργία της.

Σε όλα αυτά τα σχέδια όμως, εμείς έχουμε τα δικά μας όπλα. Αυτά που μας συνοδεύουν σε κάθε μας αγώνα. Αυτά που είχαμε και πριν και θα έχουμε και μετά από καθεστώα εξαίρεσης. Τη συλλογικοποίηση, την πολιτική συνεύρεση, την αντίσταση, τη συντροφικότητα, την αυτό-οργάνωση, την αλληλεγγύη και την ανάγκη και επιθυμία μας για μια κοινωνία αντιεξουσιαστική, ακρατική και ελεύθερη, χωρίς έμφυλους και ταξικούς διαχωρισμούς.

Δεν θα ανεχτούμε οι γειτονιές που ζούμε και πολιτικοποιούμε να γίνουν οι μοντέρνες φυλακές που οραματίζονται οι παγκόσμιοι καπιταλιστές. Δεν θα αφήσουμε τις σχέσεις μας να ποινικοποιούνται και να καταστέλλονται. Θα σχηματίζουμε πάντα κοινότητες αγώνα στην προοπτική μιας αυτό-οργανωμένης κοινωνίας.

**ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΦΟΒΟΥ,
ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ, ΥΠΟΤΑΓΗΣ , ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΥ,
ΝΑ ΤΣΑΚΙΣΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣΤΕΣ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΓΕΝΝΑ**

ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΠΡΑΠΟΠΟΥΛΟΥ est.2006

“Κινούμενη από τα κάτω, η γενικευμένη πειθαρχία μετατράπηκε σε μαζική «απελευθέρωση». Η ανάγκη για συλλογικοποίηση αναδύθηκε και η ατομική ευθύνη παραμερίστηκε. Οι καταλήψεις, τα αυτό-οργανωμένα εγχειρήματα, τα πολιτικά στέκια αλλά συνάμα και ο δημόσιος χώρος εν γένει (πλατείες, πάρκα), παρά τις αντικειμενικές δυσκολίες, δεν έπαψαν να αποτελούν σημεία συνάντησης και αλληλεπίδρασης. Αυτά τα υποκείμενα που έσπασαν εμπράκτως την τρομολαγνία, που βρήκαν τρόπους να επικοινωνούν και να δραστηριοποιούνται εν μέσω καραντίνας, που αντάλλαξαν μαζί μας πολιτικά σκεπτικά πάνω στη συνθήκη covid-19, είναι τα υποκείμενα που εμείς αναγνωρίζουμε ως το «υγιές αντί-σώμα» απέναντι σε μια εχθρική συνθήκη”

ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΚΤΗΜΑΤΟ Ξ ΠΡΑΠΟΠΟΥΛΟΥ
EST. 2006

ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ 49. ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΡΕΜΑΤΙΑΣ. ΧΑΛΑΝΔΡΙ

